

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 4. maja 1933.

Štev. 52.

Le navidezno malenkostna vprašanja

V predvojnih časih so našo javnost vznemirjala vedno le manjša vprašanja. Boj za uradniška mesta, boj za slovenske napise, za šole in slovenske razrede, v tem boju se je izživljalo skoraj vse naše javno politično življenje, v kolikor ni bilo okupirano od strankarskega boja, ki pa se tudi ni vršil zaradi velikih državnih vprašanj. Po vojni se je ta idila skoraj hipoma nehala in v prvih po-preobratnih časih nas je zanimala skoraj edinole velika zunanja politika. Ko so bila končno vsa zunanja vprašanja urejena, se je začel v naši javnosti boj za velika notranje politična vprašanja, dočim nismo pokazali za sicer navidezno majhna, v resnici pa za vse gospodarsko življenje nad vse važna vprašanja iz vsakdanjega življenja nobenega pravega zanimanja. Od tedaj nam je prišlo v navado, da omalovažujemo vsa ta drobna vprašanja iz praktičnega življenja in da nam je kar nerodno razpravljati o njih.

Toda to omalovaževanje drobnih vprašanj je nad vse napačno, kajti tudi najbolj malenkostno vprašanje, ki ga postavi praktično življenje, je za blagostanje posameznih stanov in s tem vsega naroda največje važnosti. Kajti pravilna rešitev teh vprašanj je za obstoj posameznih gospodarstev prvovrstne važnosti in šele ko so rešena ta vprašanja, pridejo na vrsto druga in večja. Zakaj prvo je vedno to, da se zagotovi ljudem eksistenca in šele, kadar je ljudem obstoj zagotovljen, imajo ljudje čas in voljo, da se bavijo tudi z drugimi vprašanji.

Zato je največje gospodarske važnosti, da se upoštevajo zahteve, ki jih izrečejo občni zbori stanovskih ali gospodarskih društev, ker so vse te zahteve važne za obstoj in napredek teh stanov. Te zahteve so tembolj upoštevane vredne, ker niso nikdar izrečene brez tehtne utemeljitve in še bolj tehtne potrebe. Če celo pa so upoštevane vredne zahteve, ki se ponavljajo leto za leto na vseh občnih zborih posameznih stanovskih korporacij, ker ta stalnost pač najbolj dokazuje njih utemeljenost. Kljub temu pa vidimo, da se baš te stalne in vsakoletne zahteve najmanj upoštevajo, ker so se menda oni, na katere so te zahteve naslovljene, nanje že tako privadili, da so postali čisto brezčutni do njih. Baš nasprotno pa bi moralo biti. Kajti če se ponavlja kakšna zahteva leto za leto, potem je to pač dokaz, da je v resnici nujna, ker tudi največji kverulant ne ponavlja rad zahteve, s katero že ponovno ni imel uspeha.

Tako n. pr. vidimo, da naša združenja trgovcev že leto za leto ponavljajo nekatere zahteve neprestano, a da so vse njih zahteve in vse njih utemeljitve ostale prezrte, ko da sploh ne bi bile izrečene. Tako ni občnega zbora združenja trgovcev, na katerem se ne bi govorilo o škodljivih posledicah nelegalnega krošnjarstva za trgovino in za vse naše narodno gospodarstvo. Po vsakem občnem zboru se te zahteve sporoče vedno vsem odločujočim krogom, a krošnjarstvo cvete še naprej, kakor da bi bilo zaščiteno s posebnimi zakoni. A je nasprotno po zakonu večinoma prepovedano, a tudi to ne more končati njegovega trdovratnega življenja. Kakor da ne bi bilo nobene ministrske naredbe, da je krošnjarstvo z manufakturnim in drugim blagom sploh prepovedano, kakor da ne bi bilo prepovedi vsakega krošnjarstva po 6. uri zvečer, se mora vendar vsakdo prepričati na najbolj prometnih ulicah, da ni za krošnjarstvo nobene ovire. Kakor je s krošnjarstvom, tako je s šušmarstvom, tako je s pretirano davčno prakso, tako je s celo vrsto dru-

gih vprašanj, ki so na dnevnem redu vsakega trgovskega ali obrtniškega zborovanja, a ki nikdar ne morejo dočakati svoje ugodne rešitve.

Vsa ta vprašanja se menda zde nekaterim že tako malenkostna, da se na nje sploh ni treba ozirati. Pa niso to nobena malenkostna vprašanja, temveč nasprotno zelo važna vprašanja, ki odločajo o eksistenci cele vrste ljudi in podjetij. So to vprašanja, ki so povzročila, ker se vedno niso rešena, da propada trgovina, da se kljub večjemu številu prebivalstva znižuje število trgovskih obratov in da zastaja delo v naših obrtnih delavnicah. Od pravilne rešitve

teh vprašanj je odvisen napredek naše trgovine in obrta in zato je treba ta vprašanja že enkrat rešiti, ker niso to malenkostna vprašanja, temveč vprašanja eksistence za tisoče naših ljudi.

Najprej je eksistenca ljudi in potem šele pride vse drugo. Zato pa je treba najprej rešiti vsa ona drobna vprašanja, ker šele po rešitvi teh drobnih vprašanj moremo dobro rešiti tudi velika in težka vprašanja. Pri tem ne smemo pričeti zidati in ne pri strehi! Pri strehi pa zida, kdor omalovažuje drobna vprašanja, ker ta niso malenkostna, temveč odločilna za eksistenco najširših plasti naroda.

Tujski promet in ceste

Težave z mešanim bencinom

Pogoj za tujski promet so dobre ceste, ker ravno dobre ceste vabijo tujca, dočim ga slabe neizogibno odbijajo. V dobi naraščajočega avtomobilskega prometa je to resnica, ki jo mora vsakdo upoštevati, kdor hoče, da pride v njegovo deželo zlati tok tujkega prometa.

Toda avtomobilski promet je odvisen ne le od dobrih cest, temveč tudi od cenega in dobrega bencina. Pri nas pa dobrega bencina ni, odkar je v veljavi predpis, da se mora uporabljati samo mešani bencin. Kajti mešani bencin je za najmanj 20% slabši od čistega in ni ga šoferja ali lastnika avtomobila, ki tega ne bi potrdil. Pri tem pa je še predrag, da je izguba dvojna in da je pri nas že itak s taksami preobremenjeni avtomobilski in avtobusni promet tako drag, da nazaduje vedno bolj.

Zlasti pa tujski avtomobilski promet. In kako tudi ne bi nazadoval! Če pride n. pr. v naše kraje Dunajčan s svojim avtomobilom in mora plačati pri nas mešanico bencina po 8 Din, dočim dobi čisti bencin v Avstriji za 45 grošev, ali se je čuditi, če obrne svoj voz in zavije raje v deželo, kjer porabi manj bencina, ker so tam ceste lepše, kjer je bencin vrhu tega še cenejši in kjer tudi njegov voz ne trpi v tej meri, ko pri nas.

Če hočemo imeti tuje avtomobiliste k nam — in tujski promet se vrši vedno bolj z avtomobili in avtobusi, potem moramo ne samo zboljšati ceste, temveč poceniti in zboljšati tudi bencin. In če storimo to, bo prišla tudi na svoj račun država, ki bo pri večji potrošnji bencina dobila tudi več od takse na bencin.

Razvoj sezonske prodaje štajerskih jabolk na Dunaju

(Izvirno poročilo z dunajskega trga).

Ko sem se vrnil za mesec dni v svojo dunajsko domačijo in družbo, so mi stari znanci s sadnega veletrga takoj začeli donášati informacije o poteku kupčije, izvoza in uvoza. To so moji stari slovenski informatorji, ki žive na sadnem veletrgu in poznajo iz lastne izkušnje razvoj trgovine vseh panog na dunajskem trgu. Na tej podlagi naj sledi v »T. L.« poročilo o trgovini z jabolki v zadnjem letu:

Avstrijska vlada je že sredi našega izvoza leta 1931. z valutnimi odredbami skoraj povsem onemogočila izvoz sadja iz Jugoslavije. V letu 1932. pa je izdala prepoved uvoza raznih predmetov in otežkočila je tudi uvoz naših jabolk. Priznati tudi treba, da Avstrija prideluje dandanes že sama raznega sadja doma dovolj, a med temi so na prvem mestu ravno jabolka, ki jih pridelujejo na gornjem Štajerskem za vso Avstrijo dovolj in celo za — izvoz. Med temi so v prvi vrsti mašanckarice in bobovec, celo kanadke. V lanskem avgustu in septembru je bila tem jabolkom cena na debelo po — 18 grošev, kakor menda še nikoli doslej. Tudi radi teh cen je bil uvoz jugoslovanskih jabolk povsem nemogoč, kajti že carina, davek, prevoz pobere nekaj nad 10 grošev pri kilu. Zaradi tako nizkih cen jabolkam so bile tudi cene našim surovim češpljam nenavadno nizke — od 30 do 22 grošev, a marsikateri dan celo nižje.

Glavna sezona za jabolka prične nekako v oktobru, ko prihaja na zgornje Štajersko veliko kupcev iz Nemčije, Češkoslovaške, Holandske itd. Vlada je šla takim kupcem jako na roko, pospeševala je izvoz celo s kompenzacijami, tako da so res izvozili posebno v Nemčijo prav veliko štajerskih jabolk. Za tak izvoz pa so prihajale v prvi vrsti v poštev zadrage, velike delniške družbe in semtertje veliki trgovci, ki imajo velike glavnice na razpolago. Ker je bil uvoz jabolk prepovedan, so nemški Štajerci dosti dobro prodajali svojo blago, kajti tudi avstrijski trgovci so napolnili

svoja skladišča, da bodo prodajali šele na spomlad. Mašanckarice in bobovec so trpežna jabolka, ki se lepo ohranijo do spomladi in celo do poletja. V nadah na dobre cene spomladi po vzgledu drugih let so bile cene prav dobre.

Ali splošna kriza se je še slabšala in kupna moč ljudstva je prišla po novem letu do katastrofe, tako da se cena jabolkam ni mogla dvigniti nad — 30 grošev, dočim je bila v decembru tudi do 60 grošev.

Po novem letu pa so presenetili dunajski sadni veletrg še avstrijski kmetje, ki so začeli dovažati s tovornimi avtomobili svoja jabolka na dunajski trg in tu prodajati po — vsaki možni ceni, samo da jih spravijo v denar. Tako so padle cene tudi na 20 grošev, kar je pomenilo za veletrgovce ogromne izgube. Takozvani »brakarji« so vozili po Dunaju jabolka in prodajali pred hišami po 4 kile za šiling.

Značilne so cene ameriškanskim jabolkom, ki prihajajo jako mnogo na Dunaj skozi Hamburg. To blago je najboljšee kakovosti, krasno negovano, izvaža se samo izbrano blago, ki je brez madeža in vsako jabolko enako debelo. Taka jabolka se leto prodajajo po 80 grošev kilo, kolikor so pred dvema letoma zahtevali za naše mašanckarice, ameriškanske pa so bile tedaj po 1-60 grošev.

Kakšne naj bodo torej nade za naš izvoz jabolk v bodočnosti? Ni mnogo upanja na boljše čase, in vendar je prav dunajski trg nam najbolj pristopen. Najbrže ostane le eno sredstvo v tem konkurenčnem boju: da naši sadjereji omejijo svoje zahteve na najskromnejšo mero, in se zadovolje s cenami, ki jih narekuje zdrava tekma s sosesednjimi deželami.

Naša češplja pa ostane še dalje neomejen gospodar na tujih trgih, med temi v prvi vrsti ravno na Dunaju in v nekaterih avstrijskih mestih. Lanska sezona češpelj in grozdja je pokazala, da bomo tu lahko še dolgo gospodovali, ako se iz dosedanjih iz-

II. seja predsedstva Zveze trgovskih združenj Dravske banovine

se radi nepredvidenih ovir ne bo vršila v torek 9. t. m., pač pa naslednji dan, 10. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru!

kušenj primerno poučimo, kako treba tu tekmovati z drugimi izvoznimi deželami. O lanskih grehih naših izvoznikov je bilo v tem listu dovolj govora, in čas bi bil, da naši odločilni krogi v tem pogledu napravijo nekaj več, kakor je bila tista konferenca v Beogradu in tista resolucija, ki so jo objavili beograjski listi. A. G. — k.

Zunanja trgovina v marcu

V marcu je bila aktivna za 8-9 milijonov

V mesecu marcu je znašal izvoz 212.622 ton v vrednosti 255.825.000 Din, dočim je v istem mesecu lani znašal 179.154 ton v vrednosti 212-6 milijonov dinarjev. Izvoz se je torej dvignil sicer za 33.468 ton ali 18-6% po količini in za 43-1 milijonov Din ali 20-2% po vrednosti.

Za prve tri mesece dobimo te številke:

	1. 1932	1. 1933
ton	523.127	589.415
dinarjev	634.608.000	712.504.000

Uvoz se je v marcu po teži povečal in sicer za 6.961 ton ali za 14%. Po vrednosti pa je ostal skoraj neizpremenjen in sicer se je povečal za 505 tisoč Din ali 0-21%.

Uvoz je v prvih treh mesecih znašal:

	1. 1932	1. 1933
ton	148.899	155.221
dinarjev	703.921.000	599.098.000

Uvoz se je po teži v mesecu marcu sicer povečal in sicer za 6.327 ton ali 4-3%, po vrednosti pa se je zmanjšal za 104-8 milijonov dinarjev ali za 14-9%.

Trgovinska bilanca za mesec marc je aktivna za 8-9 milijonov, dočim je bila lani v marcu pasivna za 33-7 milijonov.

V prvih treh mesecih je bila naša trgovinska bilanca aktivna za 114 milijonov, dočim je bila lani v prvih treh mesecih pasivna za 69 milijonov dinarjev.

OKROŽNI ODBOR OBRITNIŠKIH ZDRUŽENJ V LJUBLJANI

Nad vse važen dan v zgodovini slovenskega obrtništva bo 26. april t. l., ko se je vršila prva ustanovna seja širše uprave in nadzornega odbora Okrožnega odbora obrtnih združenj v Ljubljani. Ta odbor je prevzel vse naloge bivše Zveze obrtnih združenj in jih bo mogel tudi vršiti s še večjim uspehom, ker je Okrožni odbor obvezna organizacija vseh obrtniških združenj, dočim je bila Zveza le prostovoljna. V tem je veliki pomen novega Okrožnega odbora in ta pomen je tudi primerno povdaril v svojem otvoritvenem govoru zaslužni obrtniški organizator in predsednik Okrožnega odbora g. Pristov. Po njegovem zelo zanimivem in obširnem referatu so se vrstili razni pozdravni in drugi govori, nakar je predsednik Pristov prečital dekret o imenovanju Okrožnega odbora, v katerega so bili imenovani: za predsednika Filip Pristov, za podpredsednika Fran Iglič, za člane uprave pa Franc Batjel, Miroslav Urbas, Ferdo Primožič, Ivan Bizjak, Jernej Hlebs, Anton Poljšak, Jernej Perdan, Avgust Martincič, vsi iz Ljubljane, ter Ivan Lenarčič iz Ponikev pri Dobrem polju, Ivan Mandelj iz Kočevja, Marij Segolin iz Jesenic, Rok Berlič iz Št. Vida pri Ljubljani, Tomo Homar iz Kamnika, Josip Šiška iz Kranja, Anton Petkovšek iz Logatca, Avgust Primožič iz Tržiča, Ivan Lotrič iz Škofje Loke ter Silvester Golmajer iz Ljubnega; za člane nadzorstva so imenovani: Josip Sluga, Franc Replič in Angelo Battelino iz Ljubljane, Ivan Bajcar iz Zagorja, Ivan Šorli iz Gorenje vasi nad Škofjo Loko in Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice.

Dragotin Gerželj:

O prenosu našega lesnega izvoza

IV.

Kredit naši izvozni trgovini.

Paraliza konzuma in produkcije ter zaradi deviznih predpisov blokirani znatni krediti so povzročili vedno težjo in počasnejšo cirkulacijo denarja. Kapitalisti so postali previdnejši in nezaupni, hranilne vloge so pričele padati in denarna kriza je postajala vedno ostrejša. Velike banke, ki so financirale industrijska podjetja, so se bale ustaviti nadaljnje financiranje iz strahu, da bi mogle izgubiti že investirane kapitale, na drugi strani pa jim je vedno bolj primanjkovalo denarja za te investicije. V takšnih denarnih razmerah je pač težko razpravljati o kreditu, ki bi ga bilo treba preskrbeti zunanji trgovini. Ali ta kredit je potreben in zato se mora najti.

Ena največjih težkoč, ki resno ovira izvoz v tujino, je predolga imobilizacija kreditov, ki jih je treba dovoliti tujim odjemalcem. Dobave v tujino se vrše proti gotovini ali na kredit; v čezmorski trgovini so posebno v navadi prodaje na kredit. Pa tudi pri plačilu v gotovini obstoji imobilizacija kredita, vsaj za dobo, ko traja prevoz blaga in za tisti čas, ki je potreben, da pride denar iz tujine v roke izvoznika, kar je včasih zelo dolgo. Če pa se blago odpremi čez morje, postane ta doba še daljša in traja navadno od enega do dveh mesecev. Morejo pa nastopiti še nepričakovane okoliščine, ki povzročijo še večjo zakasnitev plačila. To pomeni, da more industrija, ki izvažajo svoje blago čez morje, v enem letu uporabiti svoj prometni kapital približno sedemkrat v letu, a to le v najbolj ugodnem primeru plačila v gotovini.

Če pa so prodaje zaključene proti plačilu, ki zapade šele v gotovi dobi, potem narastejo težave za izvozno podjetje v precejšnji meri. Treba upoštevati, da zahtevajo inozemski odjemalci, zlasti v čezmorskih krajih, dolge termine za plačilo dobavljenega blaga. Vsak kraj ima navadno svoje plačilne pogoje, po katerih se mora izvoznik ravnati, ker so plačilni pogoji dostikrat odločilni za uspeh v konkurenčni borbi na tujih trgih. Dostikrat ima prednost pri prodaji tisti, ki dovoli ugodnejše plačilne pogoje.

Zato ne zadostuje, če se prilagode izvažani izdelki navadam in zahtevam zunanjega trga, temveč se je treba prilagoditi tudi na zunanjem trgu običajnim plačilnim pogojem. Zelo dostikrat zahteva tuji kupec, da se mu dovoli tudi večmesečen rok za

Adria prasek je boljši

plačilo blaga, kar ima za posledico, da bi se moralo zadovoljiti podjetje, ki se zanaša samo na svoja razpoložljiva sredstva, na zelo omejen poslovni žiro. Vselej tega večina podjetij ne bi mogla uspevati, če ne bi interveniral kredit, da mobilizira prometne kapitale, investirane v prodano blago. Kredit je torej zelo važen činitelj za razvoj in napredek čezmorske trgovine.

Plačila na čezmorskih trgih se navadno vrše proti dokumentom, ko fakturi, teretnici in potrdilu o zavarovanju blaga v primeri nesreče na morju. Po vkrcanju blaga dostavi prodajalec te dokumente po svoji banki kupcu, ki jih dvigne ob prihodu blaga ali kakor je dogovorjeno v pogodbi o plačilnih pogojih. Ti pogoji določajo le redko plačilo v gotovini, navadno le pri manjših dobavah, večinoma pa se vrši plačilo v stratah, ki se glase na tri in štiri mesece. Če noče podjetje prepustiti kupčije tuji konkurenci, se mora prilagoditi tem plačilnim pogojem. V interesu našega izvoza in s tem našega narodnega gospodarstva je, da se naši izvozniki ravnajo po običajnih plačilnih pogojih, vendar se česar je tudi dolžnost našega gospodarstva, da se izvoznikom na vsak način poskrbi potreben kredit.

Naloga bank je, da olajšajo izvozni trgovini kreditne operacije s tem, da ji priskrbe prometni kapital za dolgoročne trgovske posle. Najbolj enostavna oblika za dovolitev teh kreditov je eskont akceptiranih traht in eskont dokumentov natovorjenega in odposlanega blaga proti primeren obrestni meri. Takšna oblika kredita bi tudi najbolj ustrezala naši lesni trgovini, ker je v skladu z običajnimi plačilnimi pogoji na čezmorskih trgih.

Tudi zaradi kredita bi bila koristna združitev raznih lesnih podjetij v večje

gospodarske enote, ker bi te mnogo lažje dobile kredit, ko pa slabotna manjša podjetja. To je treba upoštevati tem bolj, ker je dolgotrajna kriza eliminirala vse, kar je bilo šibkega, vsled česar se danes na vseh trgih more uveljaviti le oni, ki je denarno močan. V današnjih časih občuti to slovenska trgovina še zlasti težko, ker ne dobi nikjer onih olajšav in onih ugodnosti, ki so potrebne za njen razmah na tujih trgih. Problem kredita je zato ozko združen z vprašanjem ureditve postojank slovenske lesne industrije na tujih trgih in zato je tudi v interesu vsega našega narodnega gospodarstva, da dobi slovenska lesna industrija cenen in zadosten kredit.

Konec je one lepe dobe, ko se je blago plačilo takoj ob prevzemu ali ob otvoritvi potrjenih akreditivov, prodaje v gotovini so le še redkost in prav za prav le kot posledica splošne negotovosti in raznih deviznih predpisov.

Kredit je življenje trgovine in njegov namen je, da morejo delovati tudi gospodarsko šibkejši. Če je kdaj zašel s te svo-

Seja uprave Zveze industrijev

Pod predsedstvom nar. poslanca Antona Krejčija se je dne 2. maja t. l. vršila plenarna seja uprave Zveze industrijev za Dravsko banovino. Poleg 24 članov uprave sta se seje udeležila častni predsednik Zveze industrijev Dragotin Hribar in tajnik Centrale industrijskih korporacij v Beogradu dr. Cvetko Gregorič. Otvorila se je predsednik ob živahnem odobravanju prisotnih pozdravil imenovana dva funkcijonarja.

Po odobritvi zapisnika seje uprave z dne 27. marca t. l. se je vršila volitev izvrševalnega odbora, ki ga tvori skupno s predsednikom in dvema podpredsednikoma nadaljnjih šest članov uprave. V izvrševalni odbor so bili izvoljeni dr. Ernest Rekar, Adolf Ribnikar, Fran Bonač, ing. Milan Lenarčič, Rikard Skubec, dr. Fran Windischer, za namestnike pa Stane Vidmar, Franjo Sire in Maks Horwitz.

Nato je podal glavni tajnik poslovno poročilo za čas od redne skupščine, to je od 31. marca t. l. Obširneje se poročilo peča s prakso, ki jo uvaža fin. min. glede računanja davka na poslovni promet. Ta praksa je deloma nasprotna zakonskim predpisom, kar povzroča davčne spore. Iz izrazito fiskalnih tendenc nastala nova praksa nalaga producentom čezmerna bremena. Industrijskim organizacijam se še ni posrečilo, da bi finančno ministrstvo spremenilo svoje stališče. Upravičene so tudi pritožbe proti izredno strogi praksi v izterjavanju pridobnine, zlasti pa akontacij družbenega davka in naknadnih predpisov na tem davku za prejšnja leta. Zveza industrijev je nedavno naslovila predstavke na pristojne ministre in zahtevala, da se dovoli plačilo predpisanih davkov in akontacij v obrokih, kakor je to spričo kritičnega stanja utemeljeno in potrebno. Ta zahteva ima svojo zakonito podlago v čl. 152 zakona o neposrednih davkih.

Mnogo pažnje je Zveza industrijev posvetila delu tarifnega odbora, ki obravnava novo železniško tarifo, predlagano po prometnem ministru. Na dveh anketah se je tarifni odbor posvetoval z zastopniki

Adria prasek je boljši

producentov. Na prvi anketi, ki se je vršila v dneh od 3. do 5. aprila t. l., so se razpravljale klasifikacije agrarnih produktov, tudi po industrijski predelavi ter tekstilnih izdelkih; na drugi anketi, od 19. do 21. aprila t. l., pa je razpravljalo o klasifikaciji ostalih industrijskih sirovin in izdelkov. Tarifni odbor naj tekom meseca maja izdela svoje definitivne predloge. Prometno ministrstvo še vedno namerava uveljaviti novo tarifo s 1. junijem t. l., kateri rok je očitno prekratek, ako se hočejo še proučiti predlogi tarifnega odbora.

Nato se je vršila živahna debata o kreditnem stanju. Predsednik Anton Krejči je uvodoma poročal o razgovoru, ki so ga dne 20. aprila t. l. imeli zastopniki industrije pri Centrali industrijskih korporacij v Beogradu. Na kratko je označil položaj in stremiljenje kr. vlade, da pride do jasnejšega gospodarskega programa. O predmetu so govorili ing. M. Lenarčič, A. Prapro-

je prave poti, ga je pač treba zopet pravilno usmeriti, toda brez kredita ni trgovskega življenja.

Druga važna naloga, ki bi jo morale gospodarske edinice resno proučiti in tudi rešiti, je zavarovanje kredita proti riziku izvoza. Ta riziko je dvojen: neizvršeno plačilo ob zapadlosti s posledico imobiliziranja prometnega kapitala ter definitivna insolvenca z izgubo kredita. Z zavarovanjem kredita ta riziko odpade v neizmerno korist naše lesne industrije, ki je morala doslej prenesti vidne izgube v tujini.

Z zavarovanjem kredita pa bi bile tudi banke bolj pripravljene financirati našo lesno izvozno trgovino, ker se ne bi več bale onega rizika, ki je največja ovira za financiranje. Vselej tega bi postali tudi bančni krediti cenejši in mogoči bi bili pod zmernejšimi pogoji.

Koristi, ki bi jih imela slovenska lesna podjetja z združitvijo v močne gospodarske enote, bi bile torej vsestranske. Česar posameznik ne bi mogel izvesti in doseči, to bi se posrečilo velikim gospodarskim enotam, ki bi nastale z združenjem manjših podjetij. V teh gospodarskih enotah je pot k rešitvi in k napredku in za dosego tega cilja morajo složno delovati vsi, ki hočejo, da se razvije naša zunanja trgovina.

nik, J. Lenarčič, I. Bricelj, A. Ribnikar, Jakob Hrovat in dr. Fran Windischer. Čeprav je razprava prinesla mnogo tehtnih misli, se je vendar sklenilo, da se nadaljuje diskusija na seji Izvrševalnega odbora, ki se skliče na dan 8. t. m. in na katero se povabijo vsi člani uprave.

Predsedujoči je ob zaključku seje izrekel svoje zadovoljstvo nad živim interesom, ki ga je zborovanje pokazalo, in je izrazil trdno nado, da bo naša industrija dosegla cni vpliv na gospodarsko politiko države, ki odgovarja njeni narodno-gospodarski važnosti.

Pomudbe, poupraševanja

Tvrdka Heger Vilko, Zagreb, Savska 10, se zanima za zastopstvo tvrdk iz Dravske banovine, zlasti kemične in kosmetične stroke ter za predmete, ki pripadajo v te stroke.

ZASLUGAM PRIZNANJE

Maribor, 3. maja 1933.

Minulo nedeljo se je vršila pri Sv. Martinu pri Vurbergu svojevrstna slovesnost. Sreski načelnik okraja Maribor levi breg dr. Marko Ipavc je izročil odlikovanje Jugoslovanske krone V. stopnje tamošnjemu dolgoletnemu županu, trgovcu, gostilničarju in posestniku Janku Kostajnsku. Odlikovanec si je to priznanje v polni meri zaslužil. Malo je mož v mariborski širši okolici, ki bi razvijali tako živahno javno delavnost, osobito na gospodarskem polju, kakor g. Kostajnski. Ze deset let načeluje gremiju okoliških trgovcev ter je v tem razdobju napravil iz skromnega društva vzorno in mogočno organizacijo, ki je za svoje članstvo izredno veliko izvršila. Dolga leta vodi nadalje svojo domačo obščino kot vzor župana, sodeluje v okrajnem cestnem odboru, je agilen odbornik Društva sadnih trgovcev in eksporterjev za Slovenijo, poleg tega pa še sodelavec in odbornik v pre mnogih drugih nacionalnih in gospodarskih organizacijah. Slovesni izročitvi odlikovanja so prisostvovali poleg sreskega načelnika tudi podnačelnik, dalje poslanec dr. Pivko, številni okoliški župani, ves občinski odbor domače občine, zastopniki trgovskega gremija za okolico in obilo intimnih prijateljev g. Kostajnskega. Zaslužnemu možu iskreno čestitamo k častnemu priznanju!

POLETNI ČAS NA CARINARNICI

Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča, da je glavna carinarnica počenši s 1. majem t. l. uvedla poletni čas uradnih ur in sicer od 8. do 12. in od 15. do 18 ure. Ob sobotah pa posluje carinarnica le v času od pol 8. do pol 14. ure popoldne. Glede carinjenja vagonovskih pošilk v sobotah, ko osebe posluje samo do pol 14. ure, je uprava združenja dosegla z glavno carinarnico sporazum, da se bodo vse vagonске deklaracije vložene do 9. ure jutraj izgotovile in pregledale do 11. ure tako, da bo mogoč odvoz blaga od 11. do 14. ure. Tudi se morejo vagoni začeti izprazniti po uradnih urah. — Uprava.

Po svetu

Skupina poslancev, združenih v »Jugoslovenskem narodnem klubu«, je predložila notranjemu ministru program in statut nove stranke.

Proračun beogradske občine je znižal finančni minister za skoraj 30 milijonov dinarjev.

Albanci so zahtevali ob priliki ureditve dolga italijanski družbi za gospodarski razvoj Albanije, da se izvrši revizija pogodbe z Italijo, kar pa so italijanski delegati odbili.

Na Bolgarskem je prišlo ob priliki prvomajskih proslav v nekaterih vaseh do krvavih bojov med orožniki in komunisti.

Predsednik Daladier je izjavil, da je Francija za uvedbo carinskega premirja, ki naj traja od 24. aprila do 12. junija, oziroma do zaključka londonske konference.

Pogajanja za združitev vseh francoskih letalskih družb se vrše na pobudo letalskega ministra Cota.

Fond za podpiranje nemških beguncev so ustanovili v Parizu.

Ameriški znanstveniki so glasno protestirali na seji akademije za politične vede, ker je novi nemški veleposelnik v pismu na akademijo dejal, da so si hitlerjanci z uničenjem komunizma pridobili zasluge za svet.

»Cirkus Hitlerja« pravi prvomajskim prireditvam angleški list »New Chronicle«.

Velik del organizacij »Jeklenih čelad« se je uprl, da bi prestopil v narodno socialistične organizacije.

Dr. Beneš je izjavil v intervjuu z dopisnikom »Echo de Paris«, da dela Hitler zavedno ali nezavedno za Hohenzollernce, ki pa tudi ne bodo mogli rešiti gospodarskih vprašanj. Zato ni izključeno, da bi Nemčija doživela še komunističen eksperiment.

Vsa poslopja in urade strokovnih organizacij so zasedli narodni socialisti pod vodstvom drž. svetnika dr. Leya. Zasedli so tudi Delavsko banko in vse njene podružnice. Vse predsednike strokovnih organizacij, urednike strokovnih listov in druge delavske voditelje pa so aretirali.

Zvezni kancelar dr. Dollfuss je na nekem zborovanju izjavil, da bo avstrijska vlada odpustila vse uradnike, ki ne pripadajo kršč. socialni stranki. Zlasti bo odpustila vlada proti socialističnim in hitlerjevskim uradnikom.

»Avstrija se ne da pohoditi od pruskega grenadirskega škornja«, je izjavil avstrijski poslanec inž. Raab.

Polzkusi, da se priključi Avstrija Nemčiji, bi mogli povzročiti novo vojno, ki bi mogla povzročiti, da Avstrija izgine kot samostojna država. — Tako je izjavil na zborovanju kršč. soc. stranke na Predarlskem bivši avstrijski kancelar dr. Ender.

Adria prasek je boljši

Nemška vlada je naročila svojim zastopnikom v tujini, da pazljivo zasledujejo gibanje židov tudi v drugih državah, če ne bi bilo mogoče tudi v teh vzbuditi protizidovskega gibanja.

Češkoslovaška vlada je prepovedala celo vrsto nemških listov, ker propagirajo narodni socializem.

Sovjetska gospodarska delegacija je prišla v Varšavo in bo obiskala vse glavne industrijske kraje na Poljskem.

Predsednik republike Peru Sanchez Cerro je postal žrtev revolverskega atentata. Pri nemirih, ki so izbruhnili ob atentatu, sta bila dva vojaka ubita, pet pa ranjenih. Bivši vojni minister Benavides je bil izvoljen za predsednika republike. Nad vso republiko je proglašeno obsedno stanje.

Napetost med Japonsko in Rusijo se je znova poostila. Japonska letala so bombardirala rusko železnico pri Pogranicnaji.

Mandat za sestavo nove holandske vlade je dala kraljica voditelju protirevolucionarne stranke dr. Colijnju.

Ameriški senat je sprejel zakonski načrt, po katerem se dovoljuje 50 milijonov dolarjev za javna dela, da se s tem zmanjša brezposelnost.

Na Kubi se vedno bolj širi odpor proti diktatorskemu in nasilnemu režimu predsednika Machade. Več pokrajin je že v rokah vstajev.

Silen tornado je divjal v Louisiani v USA. Nad 80 ljudi je bilo mrtvih, nad 1000 pa ranjenih.

Denarstvo

PRED NOVIM ZAKONOM O HRANILNICA

Trgovinsko ministrstvo je že pred meseci pripravilo zakonski načrt o hranilnicah. Načrt je bil nato izročen denarnim zavodom v izjavo. Po daljših posvetovanjih je prišlo do soglasja med slovenskimi hranilnicami in Zvezo hranilnic kr. Jugoslavije. V zvezi s tem so obiskali Ivan Hribar, kot zastopnik slov. regulativnih hranilnic, in zastopniki Saveza štedionice kraljevine Jugoslavije ministra dr. Šumenkovića in mu izročili skupne pripombe k novemu zakonu ter zaprosili ministra, da pospeši izdajo zakona. Minister je to obljubil in dostavil, da bodo zastopniki hranilnic pozvani, da sodelujejo tudi pri končni redakciji zakona.

HRANILNE VLOGE V JUGOSLAVIJI

Stanje hranilnih vlog v jugoslovanskih denarnih zavodih je bilo dne:

	milijonov Din
1. marca 1932	11.875
1. decembra 1932	10.226
1. januarja 1933	10.188
1. februarja 1933	10.102
1. marca 1933	9.983

*

Kanadska vlada namerava v jeseni razpisati konverzijsko posojilo v višini 500 milijonov dolarjev.

Po zadnjem izkazu Francoske banke so se njene zlate zaloge povečale za 668 na 81.080 milijonov frankov.

Na seji belgijskega ministrskega sveta je bilo ugotovljeno, da vsled padca dolara ne bo trpela stabilnost belgijske valute.

Zlata zaloga Nizozemske banke se je koncem aprila znižala za 27 milijonov goldinarjev. Znaša pa še vedno 930 milijonov, kar pomeni 100 odstotno kritje.

Posebno nadzorstvo uvedejo Zedinjene države Sev. Amerike nad tujimi delnicami. Samo s pristankom posebnega nadzorstvenega odbora se bo smelo z njimi trgovati.

Novo notranje posojilo v višini 45 milijonov je razpisala Madžarska.

Amerika bo podaljšala Grški 5% posojilo v višini 7 in pol milijonov dolarjev.

Skupina angleških bank je dala francoski vladi kratkoročno 2 in pol odstotno posojilo v višini 30 milijonov funtov.

Priporoča se

GREGORC & Ko. LJUBLJANA

Velitrgovina specijalnega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in spirita

TELEFON: 22-46 Brzjavlj: GREGORC
Zahtevajte specijalne ponudbe!

PLAČEVANJE TROŠARINE NA SLADKORNO SIPO

Davčni oddelek finančnega ministrstva je odredil:

1. da se pregleda pri vseh velikih in malih prodajalcih zaloge sladkorne sipe in jih zapiše po čl. 20. trošarinskega pravilnika.

Če trgovci ne bi mogli dokazati, da so nabavili to sladkorno sipo iz sladkorne fabrike ali iz njenega skladišča v tej obliki ali pa od katerega drugega trgovca, ki je pravilno nabavil sipo v sladkorni fabriki, vsled česar je trošarina po višji stopnji že plačana, se mora takoj od lastnika zahtevati plačilo razlike v trošarinski stopnji v višini 0-55 Din od kg.

2. Od prvega julija 1933 dalje smejo dajati sladkorne fabrike v promet samo sladkorno sipo v vrečah po 1 do 5 kil, vsaka vrečica pa mora imeti trošarinsko plombo kontrolnega organa sladkorne fabrike.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 3. maja objavlja: Zakon o pakto o organizaciji Male antante. — Izpremembo uredbe o posredovalnem postopku. — Pravilnik, po katerem ne smejo stavbeniki ali arhitekti izvajati del, ki spadajo v področje teatarskih, kamnoseških ali vodnjakarskih mojstrov, če nimajo sami pooblastitve po obrtnem zakonu za opravljanje teh obrti in sicer v večjih mestih (v Dravski banovini v Ljubljani in Mariboru). — Seznamek strojev in strojnih delov, ki se izdelujejo v državi. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Skupščina Združenja trgovcev v Dolnji Lendavi

V nedeljo, dne 30. aprila t. l. popoldne se je vršila v dvorani hotela »Krone« v Dolnji Lendavi skupščina Združenja trgovcev za dolnje-lendavski srez. Zborovanja se je udeležil tudi sreski načelnik dr. Fr. Plestenjak, za Zbornico za TOI zbornični član Fran Čeh, za Zvezo trgovskih združenj pa tajnik I. Kaiser. Skupščino je posetilo posebno odposlanstvo sosednega murskosoboškega združenja.

Decembra 1. l. je kr. banska uprava razpustila upravo združenja in imenovala za komisarja Štefana Nemeth-ija, trgovca v Dolnji Lendavi. Sedaj, po pretekli dobi, ki jo je določila kr. banska uprava, je komisar Štefan Nemeth sklical skupščino združenja da se zopet upostavi uprava in prične boljše poslovanje združenja.

Komisar Štefan Nemeth je otvoril skupščino in po pozdravnem nagovoru prečital udanostno brzojavko Njeg. Veličanstvu kralju in pozdravno brzojavko banu dr. Dragu Marušiču.

Podal je nato kratko poročilo začasne uprave; iz poročila sledi, da združenje pod prejšnjo upravo ni imelo nikakega administrativnega aparata niti najpotrebnejših knjig in zapiskov. Po statistiki, ki jo je prejela začasna uprava od sreskega načelnika, šteje združenje 230 članov. Poročilo so zborovalci brez debate odobrili.

Zastopnik Zbornice za TOI, zbornični član Fran Čeh je pozdravil nato zborovanje v imenu Zbornice in v svojem poročilu omenjal važne akcije, ki jih vodi Zbornica v korist trgovstva.

Nemec Jan je pozdravil skupščino v imenu združenja trgovstva v Murski Soboti.

Tajnik začasne uprave Izidor Horvat je objasn timer glavni določbah nova pravila združenja, ki jih je predpisala Zbornica za TOI z ozirom na to, ker se prejšnja uprava ni preosnovala po določbah novega obrtnega zakona. Pravila so bila nato soglasno odobrena.

Vršile so se nato volitve uprave. Na zahtevo nekaterih zborovalcev se je izvršila volitev predsednika in podpredsednika združenja tajno. Oddanih je bilo 110 glasovnic in z ogromno večino je bil izvoljen za predsednika Štefan Nemeth, za podpredsednika pa J. Sobočan.

Volitev uprave se je vršila z vzklikom. Predložene so bile tri kandidatne liste, iz-

voljena pa je bila z veliko večino naslednja kandidatna lista: Peter Osterc, Tivadar, Brünner Samo, J. Novak, I. Fister, J. Toplak, I. Kramar, I. Savel in I. Beranije. Namesniki: Štefan Horvat, Ivan Kocet in Tomka Jurij.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Fran Magdič, M. Škafar in Ludvik Šavli; v razsodišče pa: Škafar, Magdič in Kokon.

Izvolitev šolskega odbora se je prepustila upravi.

Za delegate za zvezno skupščino sta bila izvoljena Peter Osterc in Jurij Novak.

Po izvršenih volitvah, ki so pokazale veliko narodnostno zavest, ki prihaja tu zlasti v poštev z ozirom na to, da je dolnje-lendavski srez obmejni srez, je pozdravil novoizvoljeno upravo sreski načelnik dr. Plestenjak, ki je obljubil novi upravi vso podporo.

V imenu Zveze trgovskih združenj je želel združenju in novi upravi mnogo uspeha tajnik Igo Kaiser.

Proračun za tekoče leto, ki ga je podal Izidor Horvat izkazuje 20.620 Din izdatkov in 20.620 Din dohodkov, ki jih tvorijo članarina, vpisnina in zaostale doklade. Proračun je bil nato soglasno odobren. Člansko doklado bo v okviru proračuna predpisala uprava.

Obširno se je razpravljalo nato o načinu uradnih objav. Predlagali so se različni načini vendar pa do kakenga konkretnega sklepa ni prišlo. Sklenilo pa se je, naj vprašanje prouči uprava in predloži predlog na prihodnjo skupščino.

Pri »Slučajnostih« se je razpravljalo zlasti o krošnjarstvu, ki se je v srezu, kljub temu, da je srez obmejni srez in v njem krošnjarstvo obče prepovedano, jako razpaslo. Po pojasnitvi gospoda sreskega načelnika, zastopnika Zbornice in drugih, se je končno sklenilo podvzeti energično akcijo za zatiranje krošnjarstva.

Z izvolitvijo nove uprave, ki je izrazito v rokah zavednih narodnjakov, bo nastopila v delovanju združenja vsekakor nova doba dela in napredka. Na skupščini je veličastno zmaga narodna zavest nad starokopitnostjo in reakcijo; združenje se je zbudilo k novemu življenju, ki naj bo v korist vsega članstva dolnje-lendavskega sreza.

Javna zahvala.

Podpisani: Vehovc Marija, Ljubljana, Florjanska ulica, Dolhar Pavla, Ljubljana, Karlovska cesta, Golob Franc, Ljubljana VII, Pöschl A., Ljubljana-Gospodetska cesta, Flajs Rozl, Krmelj, se najtopleje zahvaljujemo Trgovskemu dobrodelnemu društvu »Pomoč« v Ljubljani za kulantno in točno izplačane posmrtnine po naših umrlih svojcih.

Zato to naše strokovno in nadvse koristno društvo vsem trgovcem najtopleje priporočamo.

PRIDELEK VINA V LETU 1932.

Po podatkih poljedelskega ministrstva je bilo v naši državi 209.403 ha ali 0-84% vse površine zasajene s trtami. Vsega vina se je pridelalo 4.387.138 hl ali na 1 hektar 22-88 hl. Posamezne banovine so pridelale vina: Savska 1.294.708, Donavska 971.706, Primorska 668.291, Moravska 560.502, Dravska 559.133, Vardarska 182.673, Zetska 113.557, Drinska 30.160 in Vrbaska 6.408 hl. V letu 1932 se je vina pridelalo za 106.581 hl manj ko l. 1931, a za 362.083 hektolitrov več, ko povprečno v letih 1928—1932.

Prometne vesti

Avstrijske železnice so uvedle poseben dodatek za znižane skupinske vozne karte.

Prometno ministrstvo sporoča, da je s 1. majem stopila v veljavo nova mednarodna železniška tarifa za prevoz potnikov, prtljage in brzovoznega blaga med Avstrijo in Madžarsko pri prevozu skozi Jugoslavijo.

Veljava priloge jugoslovanske-madžarske zvezne tarife, ki vsebuje razne olajšave za nekatere predmete iz Jugoslavije, ko tobak, cement, ribe in les, je podaljšana do 31. maja. Prav tako je tudi podaljšana olajšava za prevoz tračnic iz Madžarske v Jugoslavijo in sicer od postaj Dios-györ in Ozet do Kelebije.

DARILLO TRGOVSKEMU DRUŠTVU »MERKUR« V LJUBLJANI

Firma Jugoslovanska d. d. Schicht — Lever v Osijeku je darovala društvu »Merkur« znesek 500 Din po svojem zastopniku v Ljubljani gospodu I. Pleterski za podporo brezposelnih. Za velkodušno darilo izreka društvo firmi Jugoslovanska d. d. Schicht — Lever najlepšo zahvalo.

BIRMANSKA DARILA
po nizkih cenah
J. VILHAR
urar
Ljubljana, Sv. Petra c. 36

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini protokolarne tvrdke Stegu in drugi na Viču-Glince pri Ljubljani. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase odvetnik dr. Adlešič. Prvi zbor upnikov pri okrožnem sodišču v Ljubljani dne 13. maja ob 9. Oglasitveni rok do 15. junija. Ugotovitveni narok dne 24. junija ob 9.

Poseben ugotovitveni narok se določa v konkurzni zadevi Germouth Franc, Brezno, na dan 18. maja ob 10. pri okrožnem sodišču v Mariboru.

Zunanja trgovina

Po dostavku nove trgovinske pogodbe med Avstrijo in Madžarsko bo okrepljen avstrijski izvoz na Madžarsko na tri načine: 1. kontingenti za izvoz nekaterih vrst papirja, predmetov iz kavčuka in kamgar-na se povišajo; 2. dovolijo se nove kreditne olajšave za kemikalije, kovinske izdelke, umetno svilo, pismeni papir itd. in 3. preference za razno tekstilno, usnjato in stekleno blago se povečajo.

Cena bakru se je vsled dolarjevega padca povečala v U. S. A. od 5-25 na 6-25 centov.

Trgovinska bilanca Rumunije je bila v februarju aktivna za 7-1 milijonov lejev. Uvoz je znašal 1.001-7, izvoz pa 1.008-6 milijonov lejev.

Že v 24 urah barva, plesla in kmetna sni obleke, kloake itd. Skrobl in svetloflka srajce, vrtnike in manšete. Pere, suš, menga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. — Selenburgova ul. 8. Telefon št. 23-73.

Jugoslovansko-avstrijska trgovinska pogajanja so bila prekinjena. Avstriji trde, da je avstrijska trg. bilanca z Jugoslavijo mnogo bolj neugodna, ko pa izhaja to iz naše statistike. Po avstrijski statistiki je Avstrija uvozila v prvem tromesečju blaga iz Jugoslavije za 29-3 (lani za 23-3), dočim je uvozila v Jugoslavijo le za 11-5 milijonov šilingov (lani 13-4).

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 10. maja t. l. ponudbe o dobavi 300 kg zakovic za kotle, 170 kg matičnih vijakov, 200 kg matice, 100 kg U-železa, 1000 kovanih žeblicev, 200 kovinskih žaglic, 420 kg žičnikov, 200 pol smirkovega platna, 600 kg okroglega železa, 250 kg ploščatega železa, 200 kg obročnih želez in 320 kg peresnega jekla ter o dobavi raznega sanitetnega materiala.

Direkcija državne železarnice Vares-Majdan sprejema do 10. maja t. l. ponudbe o dobavi 2150 vijakov brez matic in 2 krogličnih ležajev; do 17. maja t. l. pa glede dobave 1000 kg žeblicev, 770 kg žičnikov, 15 kg žičnih spoj, 10.000 kg črne pločevine in 2000 kg motvoza.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 11. maja t. l. ponudbe o dobavi 12 krogličnih ležajev, naprave za rezanje plinskih ovojev, 500 kg cunj za čiščenje ter o dobavi konjskih oprem.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 18. maja t. l. ponudbe o dobavi 300 kg motvoza in 100 krtač za ribanje.

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 27. maja t. l. ponudbe o dobavi dinamometrov, manometrov itd.

Dne 8. junija t. l. se bo vršila pri inženjersko-tehničnem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija o dobavi železa, železnih cevi, jekla, železnih zakovic in vijakov.

Oddaja zgradbe vojaških objektov se bo vršila potom ofertne licitacije dne 31. maja t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Gabela se bo vršila potom ofertne licitacije dne 2. junija 1933 pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.) (Oglašata sta na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri oddelku.)

SREDNJE-EVROPSKA PREMGOVNA KRIZA

Vsled nemške avtarkične politike in represalij drugih držav na to politiko je položaj v nemških premogovnih revirjih vedno težji. Izvoz premoga pada v vse države, razen na Nizozemsko. Francija je zmanjšala uvozni kontingent za 5% ter poleg tega uvedla trošarino na premog, kar je zopet zmanjšalo izvoz nemškega premoga. Belgija je zmanjšala uvozni kontingent za mesec april za 25.000 vagonov. Prav tako so omejile uvoz skandinavske in baltiške države. Poslabšal pa se je tudi položaj v poljski in češkoslovaški premogovni industriji. Izvoz Poljske se je v prvih dveh mesecih znižal za 8655 vagonov. Da okrepi izvoz premoga, bo Poljska znižala prevozne tarife za premog.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj:

Nekaj pripomb k našemu trgovinskemu registru

(Nadaljevanje.)

2. Ali je odmerjeni davek res odmerjen (samo) od podjetja, ki je trgovinsko v smislu trgovinskega zakonika. Ker se pojmi »trgovca« po raznih zakonih ne krijejo, je mogoče, da stranka sama, zlasti pa tudi oblastvo naznači skupen znesek, ki je predpisan od več podjetij istega imetnika, katera pa niso vsa trgovinska v smislu trg. zakonika. Pojasnilo bo dalo davčno oblastvo, vendar naglašam, da sodišče ni zavezano v vsakem primeru preiskovati izvor davka, to bo storilo le, če mu je stvar po njegovem uradnem znanju sumljiva ali če stranka, ki jo je sodišče na osnovi naznanila pozvalo k prijavi, prigovarja, da predpisani davek ne izvira ali ne z zadostnim delom od trg. podjetja.

Če dvomov ni ali so odstranjeni, sodišče pozove stranko, naj prijavi činjenico, ki je potrebna vpisa v trg. register, ki je pa ni dobrovoljno prijavila. Ako stranka ne ugodí pozivu, se prisili s kaznijo zbog nereda. Kazen za vsak primer poziva ne more biti večja od 150 Din; ako se ne more izterjati, se ne spremeni v zapor. Uvodni zakon k trg. zakoniku (§ 12.) določa, da se ta kazen zbog nereda lahko izreka poleg kazni, ki se izrekajo zbog kršitve določb obrtnega zakona. Mogoče je torej, da pride do dvojne kazni, ker naš obrtni zakon za nekatere kršitve svojih določb o firmah res določa kazni (§ 398, t. 9., za kršitve odredb §§ 48, 128 in 129, globa 50 do 6000 Din); § 426, odst. 3. o. z. ni razveljavil čl. 26. trg. zak. in § 12. uv. zak. k trg. zak., ker si določbe teh zakonov ne nasprotujejo.

Po vsem tem: z zakonom stranki naložena dolžnost prijave, dolžnost raznih oblastev, da reg. sodišču naznanjajo primere, ki utegnejo priti v poštev za vpis v trg. register, dolžnost sodišča, da taka naznanila preizkuša in stranke z globami silijo k izpolnitvi njihove dolžnosti, bi bilo misliti, da so naši trgovinski registri glede popolnosti na višku. Pa — niso. TOI je v zadnjih letih zbrala seznam skoro 800 firm, glede katerih je deloma gotovo, deloma vsaj prav verjetno, da podjetja, ki naj bi poslovala s temi firmami, dejanski ne poslujejo več. Ker je bilo koncem l. 1932 v vse naše trgovinske registre vpisanih vsega 2761 firm in trgovcev poedincev, 393 firm javnih trg. družb, 21 komanditnih družb, 92 firm delniških družb in 646 firm družb z o. z., skupaj — brez podružnic — 3913 firm, smemo reči, da bi se okrog 20 % vseh firm moralo brisati iz registra! Razmerje ni pri vseh oblikah podjetij isto, pri delniških družbah je okoli 11 %, pri družbah z o. z. okoli 17 %, pri ostalih oblikah nad 20 %. Jasno je, da stranke ne izpolnjujejo z zakonom naložene jim dolžnosti, jasno tudi, da oblastva ne sodelujejo tako, kakor bi trebalo po predpisih, in domnevati je, da to ne velja samo za vpis prestanka firme, nego tudi za vpis firme.

Vendar bo treba razlikovati. Vpisi firm so gotovo popolni pri delniških družbah in pri družbah z o. z., kajti pri teh dveh oblikah je vpis firme pogoj postanka; če se podjetje v ti obliki izvršuje brez vpisa, potem delniške družbe ali družbe z o. z. sploh ni; kakšne so posledice, če se podjetje izvršuje v ti obliki brez vpisa firme, o tem govorimo v IV. Drugače je, glede vpisov firme, pri trgovcih poedincih in pri t. zv. osebnih (personalnih) trg. družbah; vpisa za njihov pravni postanek kot trgovci ni treba. Tu je torej lahko mogoče

in se zlasti pri trgovcih poedincih često zgodi, da izvršujejo svoje podjetje brez registracije, večinoma pač zato, ker jim, zlasti zopet trgovcu poedincu, registracija ne prinaša neposredne imovinske koristi, pač pa povzroča stroške (takse) in nalaga dolžnost voditi trg. knjige. Skušnja uči, da opuščanje vpisa ni nič novega. V Novem mestu n. pr. se je l. 1888 vpisalo toliko firm trgovcev poedincev, kakor prej v 7 letih, l. 1898 in 1899 pa celo več nego v vseh letih 1863—1897, v Ljubljani so bila slična »plodna« leta 1867, 1878, zlasti pa 1903—1905; vidi se, da so sodišča, bodisi sama od sebe, bodisi ker je kako nadrejeno oblastvo opozorilo davčna ali obrtna oblastva, popravljala, kar so stranke opustile storiti. Izbrisi se opuščajo pač po večini iz malomarnosti, pri čemer prihaja v poštev neznanje zakonskih posledic opustitve, često pa tudi zbog stroškov, ki sicer pri trgovcih poedincih in osebnih družbah niso znatni, pač pa pri kapitalistih, kjer je za sklep družbenikov o razdoru družbe potrebna notarska posvedočitev, tak sklep pa je navadno potreben za prestanek; le malo družb prestane s samim potekom časa, za kateri so bile sklenjene. Tudi opustitev prijave za izbris ni nov pojav, iz trg. registrov se vidi, da so sodišča od časa do časa sistematski »čistila« registre. So — toda že dolgo vrsto let tega niso več storila kakor, vsaj od konca svetovne vojne, nikogar več ne silijo k prijavi vpisa firme. Vzrok je, kar se tiče prijave vpisa, ta, da niso valorizirane davčne postavke, ki so odločilne za dolžnost prijave. Pravzaprav ima danes v Ljubljani in nekaterih krajih naše banovine pravico in dolžnost, prijaviti svojo firmo za vpis vsak trgovec, ki mu je od dohodka njegovega trgovskega podjetja predpisanih 20, v ostalih krajih 12-50 Din davka, to se pač pravi: vsak. Tudi če računimo gori navedene zneske

80 in 50 Din, še zdaleka ni dosežena valorizacija, dosežena bi bila še le nekako s 1000 ali 600 Din. Zato sodišča pač registrirajo firme, če prijavec izkaže, da mu je predpisanih 80 ali 50 Din davka, ne silijo pa k prijavi. Sicer pa za to niti nimajo prilike, ker, kakor sem poizvedel, zgoraj navedena oblastva opuščajo naznanila, za katera so po zakonu še vedno zavezana, in ne samo naznanila, ki bi imela za posledico vpis firme, nego tudi ona, ki bi imela za posledico kako drugo spremembo v registru, zlasti izbris firme. Prvega, da se ne naznanjajo činjenice, ki bi imele za posledico nov vpis firme, ne smatram za dejansko zlo, vsaj ne pri trgovcih, ki jim ni odmerjen povsem valoriziran davek, kajti vtis imam, da je v registrih vpisanih precej firm, ki po višini valoriziranega davka ne bi spadale vanj, drugo pa se nikakor ne more odobravati. Posledica opustitve naznanil, ki bi povzročila izbrise, je v prvi vrsti netočnost naših trgovinskih registrov, poleg tega pa še to, da je cela vrsta firm »blokirana«, ker po zakonu nihče ne more vzeti si za svoje podjetje firme, ki bi po svojem besedilu bila istovetna z že registrovano firmo, celo svojemu imenu mora dati dostavek, ki firmo loči od prej registrovane, da bi se ta bila morala že davno izbrisati. Kakšen pomen ima za javnost uradni register, za kateri se za vsak peti vpis more upravičeno dvomiti, ali ustreza stvarnemu stanju? Potrebno bi bilo, da prizadeta oblastva zopet začno sodiščem pošiljati naznanila radi vpisa za ona podjetja, od katerih je predpisan davek 1000 odnosno 600 ali več dinarjev, zlasti pa bi morala naznanjati vse činjenice, ki lahko imajo za posledico spremembo ali izbris v trgovinskem registru.

(Dalje prihodnjic.)

Prejeli smo

Filip Uratnik: Pogledi na družabno in gospodarsko strukturo Slovenije. VII. zvezek zbirke Slovenski poti. Izdala in založila Tiskovna zadruga.

Je to knjiga, ki bo zelo dobro došla vsem, ki se bavijo z našimi gospodarskimi razmerami. Kakor pravi avtor, ne prinaša knjiga nobenih novih odkritij, kar tudi ni pričakovati, vendar pa odpira mnoge nove poglede na razna vprašanja. Ker so ti pogledi tudi vsestransko podprti, je Uratnikovo delo dober pripomoček za sestavo slovenskega gospodarskega programa. Že zaradi tega je knjiga vredna vsega priporočila. Druga velika prednost knjige je, da je zbran ves statističen material, ki je potreben za spoznanje gospodarske sile naše dežele. V tem pogledu je zlasti zgovorna narodno-gospodarska bilanca, ki jo objavlja Uratnikova knjiga. V drugem delu obravnava Uratnik vsa aktualna gospodarska vprašanja in zasluži njegove ugotovitve vso pozornost vseh politikov in javnih delavcev, ker kažejo naravnost smer, po ka-

teri mora iti naša politika, če hočemo, da si v resnici priborimo blagostanje. Skratka: Uratnikova knjiga je bila potreba in je delo, ki zasluži vse priznanje.

Boleslav Prus: Faraon. III. del. Iz poljščine prevedel France Koblar. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broširani knjigi 45.— Din, vezani 55.— Din.

Vse prednosti velikega dela Prusa, ki smo jih že omenili ob priliki izdaje I. in II. dela tega velikega zgodovinskega romana, veljajo v celoti tudi za tretji del. Z njim se zaključuje veliki roman Faraona, ki se je zaman skušal oprostiti skrite, a zato tem bolj učinkovite nadvlade egiptovskih duhovnikov.

Jakac-Jare: Odmevi rdeče zemlje, II. del. Izdala Jugoslovanska knjigarna. Zbirka »Kosmos«. Cena vezani knjigi Din 100.—.

Že prvi zvezek tega odličnega Jakac-Jarevega dela je vzbudil največje zanimanje vseh ljubiteljev slovenske knjige. Novi horizont, ki ga odpira s svojimi pismi Jakac vsej slovenski javnosti, se v drugem delu še

znatno razširi in tudi poglobljuje. Ilustracije so tudi v II. delu na višku. Odmevi rdeče zemlje so v slovenski književnosti do godek, ki smo ga lahko veseli.

Irzna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Kupčija na zadnjem živinskem trgu je bila slaba. Le za pujske je bilo več zanimanja. Prodali so se po 300 Din par, srednje veliki tudi po 400 Din. Voli so se prodajali po 3-50 do 4-50 Din za kg žive teže. Kupčija s konji je bila nekoliko živahnjša. Največ zanimanja je bilo za konje, ki so bili po 2000 do 3000 Din.

Zelenjadni trg je bil zelo dobro založen, a je bila kupčija mlačna. V splošnem so ostale cene neizpremenjene, le jabolka boljše vrste so se podražila in se zahteva za nje že po 8 Din za kg. Na Sv. Petra naspisu so prodajali kmetje krompir na delo tudi po pol dinarja za kilogram.

DUNAJSKI SEJEM

Na goveji sejem je bilo postavljenih 1925 glav živine, od teh iz Jugoslavije 92. Cene so bile te: najboljši voli po 1-55 do 1-60, I. vrste po 1-28 do 1-40, II. po 1-15 do 1-25 in III. vrste po 0-85 do 0-95; krave I. po 1 do 1-10, II. po 0-85 do 0-95, bik po 0-95 do 1-15 in klavna živina po 0-65 do 0-84 šilinga za kg žive teže. Tendence je bila ohlapna. Živina je bila skoraj vsa prodana.

Na svinjski sejem je bilo prignanih 8294 pršutarjev in 4742 špeharjev (iz Jugoslavije 1917). Cene so bile te: špeharji I. po 1-45 do 1-48, II. po 1-40 do 1-43, kmetški po 1-40 do 1-48, najboljši po 1-52; pršutarji po 1-37 do 1-55, najboljši vrste po 1-60 do 1-62. Cene so padle za 3 groše. Neprodane je ostalo le neznatno število živine.

ZITNI TRG

Tendence na žitnem trgu je še vedno čvrsta, čeprav je položaj mirnejši. Cene niso popustile in so zahtevali za bačko pšenico 215, za banatsko 210 in za srem-sko 205 za 73 kg. Prekmurska je bila po 235 za 79 kg. V Ljubljani je bila bačka pšenica po 272—277 za 76 kg, koroza po 112-50 do 115 Din, za maj pa po 120—122.

OBČNI ZBORI

X. redni občni zbor jugoslovanske zavarovalne banke »Slavije« bo dne 23. maja ob 16. v prostorih Ljubljanske kreditne banke.

VIII. redni občni zbor d. d. A. Westen v Celju bo dne 23. maja v pisarni družbe v Celju - Gaberje.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama.

Začetek ob 20.

Četrtek, dne 4. maja: Krog s kredo. Red B. Petek, dne 5. maja: Zaprt.

Opera.

Začetek ob 20.

Četrtek, dne 4. maja: Zaprt.
Petek, dne 5. maja: Košana. Red A.
Sobota, dne 6. maja: Pri treh mladenkah.
Globoko znižane cene od 30 Din navzdol. Izven.

VELETRGOVINA

kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

'KUVERTA'

D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

Karlovska c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Naročajte „Trgovski list“!**Tiskarna MERKUR LJUBLJANA**Gregorčičeva ulica št. 23
TELEFON 25-52

se priporoča za naročila vseh uradnih in trgovskih tiskovin. Tiska vizitke, memorande, kuverte, časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele, letake i. t. d. dobavlja točno in po zmernih cenah. Za večja naročila zahtevajte proračune!

LASTNA KNJIGOVEZNICA**Motvoz Grosuplje**

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani